

Vijf vormen van lijden voor de christen

door: Hugo Bouter

‘Maar al lijdt u ook ter wille van de gerechtigheid, gelukkig bent u’.

1 Petrus 1:6-7,11; 2:19-21; 3:13-17; 4:1,12-19; 5:1,8-10

Inleiding

Petrus was de apostel van de besnijdenis, van de Joden, terwijl Paulus de apostel van de volken was (Gal. 2:7-10). In zijn eerste brief richt Petrus zich tot Joodse christenen in de verstrooiing. Zijn onderwerp is met name de huidige tussentijd waarin wij als christenen leven, de tijd tussen Christus' verwerping op aarde en Zijn wederkomst in heerlijkheid. Wij moeten ons spiegelen aan onze Heer, delen in Zijn verwerping door de wereld. Daarom gaan wij een weg van smaadheid en lijden, terwijl wij uitzien naar Zijn komst, die alles anders zal maken voor ons en een rechtvaardig oordeel zal brengen over de wereld.

Om echter met Christus te kunnen lijden, terwijl wij wachten op de heerlijkheid die komen zal, hebben wij Gods genade nodig. Het verband tussen *lijden* en *genade* zien wij herhaaldelijk in deze brief. Wij hebben genade nodig om het lijden te kunnen verdragen en naar het voorbeeld van Christus een gezindheid van genade tentoon te spreiden. Dezelfde principes gelden uiteraard voor gelovigen uit de volken, die geestelijk gezien ook bijwoners en vreemdelingen op aarde zijn en in de verwachting van Christus' komst leven. Het zou trouwens een misverstand zijn om de bediening van Petrus strikt te beperken tot de Joden. Het boek Handelingen leert ons wel anders: Petrus predikte ook aan Samaritanen en heidenen. Omgekeerd richtte Paulus zich altijd éerst tot de Joden en dan tot de volken (vgl. Rom. 1:16), hoewel aan hem speciaal het apostelschap van de volken was toevertrouwd.

De genade die God aan ons heeft bewezen en nog steeds bewijst, kent verschillende gestalten. God is de God van *alle* genade (5:10). Hij heeft genade aan ons betoond in het verleden, Hij doet dat nog steeds in het heden (de periode die bekend staat als de 'genadetijd'), en Hij zal dat doen in de toekomst. Gods genade is in allerlei opzichten veelvoudig, veelvormig (4:10). Petrus gebruikt dan ook verschillende woorden om die genade nader te omschrijven en telkens een ander facet ervan te belichten: *barmhartigheid* (medelijden, mededogen), *goedertierenheid* (welgezend, gunstig gezind zijn), *lankmoedigheid* (lang, groot van gemoed en van geduld). Het woord *genade* betekent zoveel als 'gratie', 'onverdiende gunst'.

Wij konden als heidenen geen aanspraak maken op goedheid of gunst van de kant van God. Wij leefden ver van God in zonde en ongerechtigheid, wij verdienden slechts toorn van Godswege. En de Joden hadden de ene, ware God telkens de rug toegekeerd en zich ook gewend tot de afgoden, hoewel ze in naam God nabij waren gebracht. Zowel Joden als heidenen hebben gefaald en staan schuldig tegenover God. Gods genade plaatst evenwel Joden én heidenen op dezelfde grondslag, zowel wat onze zondige staat betreft als onze nieuwe positie in Christus. De brieven van Paulus laten dat duidelijk zien.

Lijden tot loutering van het geloof

Petrus plaatst in hoofdstuk 1 het heden waarin wij als gelovigen leven tegenover de heerlijke toekomst die ons wacht bij de openbaring van Jezus Christus. Die toekomst wordt aangeduid met uitdrukkingen als 'een levende hoop', 'een onvergankelijke, onbevleete en onverwelkelijke erfenis', 'de behoudenis [van zielen]', 'de heerlijkheden daarna' (1:3-5,9-11). Daarin verheugen wij ons ook, hoewel ons geloof nu beproefd wordt door allerlei verzoeken. Er zijn verzoeken die uit ons eigen boze hart voortkomen, maar er zijn ook beproevingen die God toelaat in ons leven. Het 'zo nodig' geeft aan dat die soms een plek hebben in Zijn plan. Dit brengt droefheid met zich mee, hoewel het lijden maar 'een korte tijd' duurt (1:6). De vuurgloed van de beproeving zuivert ons echter, zoals goud gelouterd wordt in een smeltkroes, zodat de kwaliteit en kostbaarheid van het geloof aan het licht komt (vgl. Mal. 3:2-3). De goudsmid is net zolang bezig tot hij zijn gezicht weerspiegeld ziet in het verhitte materiaal. Christenen moeten aan hun Heer gelijkvormig worden. De beproefdheid van het geloof zal uiteindelijk tot lof en heerlijkheid en eer blijken te zijn bij Christus' komst (1:7; 4:12-13). Volgens Jakobus bewerkt het nu al *volharding* (1:2-4,12).

Zoals gezegd hebben wij *genade* nodig om het lijden te kunnen verdragen. Als christenen delen wij in diverse opzichten in het lijden van Christus (1:11; 4:13; 5:1). Het woord 'lijden' is een *meervoud* en duidt op de *vele* vormen van lijden die Christus heeft ondergaan. Er is lijden ter wille van het geweten en ter wille van de

gerechtigheid, maar ook lijden om de eer van Gods naam (zie onder). Al dit lijden komt van de kant van de mensen en van de kant van de boze. Het trof Christus, maar het kan ook ons overkomen: smaad, schande, bedreiging, laster, vervolging e.d. (Matt. 5:10-12; Hebr. 12:2-3). Het lijden van de *godverlatenheid* was echter uniek, hierin kunnen wij dan ook niet delen (het zou onze eeuwige ondergang betekenen). Dit lijden kwam rechtstreeks van de kant van God en beperkte zich tot het oordeel dat over Christus kwam tijdens de drie uren van duisternis op het kruis. Dit oordeel heeft Hij plaatsvervangend voor ons ondergaan: Christus heeft *eenmaal* voor de zonden geleden, de Rechtvaardige voor de onrechtvaardigen, opdat Hij ons tot God zou brengen (3:18).

Lijden om het geweten

De vorm van lijden die in hoofdstuk 2 naar voren komt, houdt verband met het verdragen van droeve dingen ter wille van het *geweten* (2:19). Het gaat om langdurig lijden dat een huisknecht kon ondergaan van de kant van een meester die hem slecht en onrechtvaardig behandelde. Natuurlijk kon een slaaf zich ook misdragen en dan kreeg hij terecht slaag (2:20). Lijden om het geweten doet zich voor als de geëiste onderdanigheid leidt tot ongehoorzaamheid aan Gods geboden. De christen die zich houdt aan de normen van Gods Woord kan bijvoorbeeld in conflict komen met een ongelovige werkgever. Dan is het *genade* om te volharden, terwijl wij goed doen en moeten lijden. In dit verband wordt het voorbeeld van de Heer ons voor ogen gesteld: 'Want hiertoe bent u geroepen, omdat ook Christus voor u geleden en u een voorbeeld nagelaten heeft, opdat u Zijn voetstappen navolgt' (2:21). Wanneer Hij leed en werd uitgescholden, uitte Hij geen dreigende taal aan het adres van Zijn tegenstanders. Hij nam het lijden uit Gods hand aan en gaf alles over aan Hem die rechtvaardig oordeelt (2:23). De lijdensgeschiedenis in de evangeliën bevestigt dit ook. Christus werd als een lam ter slachting geleid. Wij moeten in Zijn voetsporen wandelen in deze wereld die Hem heeft verworpen.

Lijden om de gerechtigheid

Het lijden ter wille van de gerechtigheid, dat in hoofdstuk 3 wordt genoemd, is een variant op het lijden om het geweten (hst. 2). Het accent ligt hier op het feit dat wij het *goede* doen en *gerechtigheid* najagen, een *goed* geweten en een *goede* wandel in Christus hebben (3:11,13,16,17). Het lijden vindt dus duidelijk niet zijn oorzaak in eigen verkeerd gedrag. Wanneer wij goedgevoeld, de vrede zoeken en rechtvaardig handelen ten opzichte van onze naaste en dan toch moeten lijden, bijvoorbeeld door kwaadsprekerij (3:16), is dat lijden om de gerechtigheid. De Heer noemt deze vorm van lijden ook in de bergrede en Hij prijst de discipelen die dit meemaken *gelukkig* (Matt. 5:10). Petrus doet hier

hetzelfde (3:14).

Het is beter, als de wil van God het wil, door goedgevoeld te lijden dan door kwaaddoen (3:17). Opnieuw worden wij dan gewezen op het voorbeeld van Christus, de volmaakte Rechtvaardige, die zoveel lijden van de kant van boze mensen heeft ondergaan. Ja, Hij heeft zelfs plaatsvervangend voor onrechtvaardigen geleden, opdat Hij ons tot God zou brengen (3:18). Daar Christus dus in het vlees heeft geleden, moeten wij ons wapenen met dezelfde gedachte dat wie in het vlees lijdt, heeft afgedaan met de zonde (4:1). De zonde voert geen heerschappij meer over ons en wij wensen voortaan te leven naar de wil van God.

Lijden om de naam van Christus

Het lijden om de naam van Christus gaat hier nog *bovenuit*, zien wij dan verder in hoofdstuk 4. Ook in de bergrede volgt het lijden om Christus' wil op het lijden ter wille van de gerechtigheid (Matt. 5:11-12). Dit is de hoogste vorm van lijden die een christen kan ondergaan en hij heeft hierin gemeenschap met Christus Zelf. Het deelhebben aan het lijden van Christus is een reden tot blijdschap (4:13). Als wij in de naam van Christus smaad lijden, zijn wij *gelukkig* of *zalig* (vgl. de laatste zaligspreking in de bergrede). In de afscheidsgesprekken met de discipelen had de Heiland al gezegd: 'Als zij Mij hebben vervolgd, zullen zij ook u vervolgen (...) dit alles zullen zij u doen om Mijn naam' (Joh. 15:20-21).

Als iemand als *christen* lijdt, zo voegt Petrus nog eraan toe, laat hij zich dan niet schamen, maar God verheerlijken in deze naam (4:16). Wij dragen de kostbare naam van Christus met ons mee en willen Hem volgen en God eren vanwege deze naam. De discipelen werden het eerst in Antiochië *christenen* – d.w.z. volgelingen van Christus – genoemd (Hand. 11:26). Petrus spreekt hier opnieuw over de vuurgloed van de beproeving, die ons loutert en zuivert (4:12; vgl. 1:7; 1 Kor. 3:13-15; 2 Petr. 3:10-12). Het einde van alle dingen is immers nabij en het is nu de tijd dat het oordeel *begint* bij het huis van God (4:7,17). De rechtvaardige bereikt de beloofde heerlijkheid slechts door strijd en lijden. Petrus kwalificeert dit ook nog als 'lijden naar de wil van God'. Ondertussen mogen wij ons aan de trouwe Schepper toevertrouwen, terwijl wij in allerlei opzichten blijven goedgevoeld (4:18-19).

Lijden vanwege de tegenstander

De toekomstige heerlijkheid die ons wacht, vormt de keerzijde van het lijden in de tegenwoordige tijd (5:1; vgl. Rom. 8:17vv.). Petrus was een getuige van het lijden van Christus en wist zich ook deelgenoot van de heerlijkheid die geopenbaard zal worden. In het vijfde hoofdstuk van zijn brief noemt hij nog een bijzondere vorm van lijden, die het gevolg is van de directe tegenstand van de boze. De duivel gaat namelijk rond als een brullende leeuw, op zoek wie hij zou kunnen

verslinden (5:8). Onze opdracht is hem te weerstaan en stand te houden door het geloof (5:9; vgl. Ef. 6:10-16; Jak. 4:7). Maar soms kan hij zich ook voordoen als een engel van het licht, en dat is erg verraderlijk (2 Kor. 11:14).

Hierbij mogen wij weten dat wij geen uitzondering vormen, want ook elders in de wereld voltrekt *hetzelfde* lijden zich aan de gelovigen. Als christenen vormen wij

een wereldwijde 'broederschap', het hemelse volk van God. En gelukkig hebben wij te maken met 'de God van alle genade', die ons na een korte tijd van lijden zal invoeren in Zijn eeuwige heerlijkheid. 'Hem zij de heerlijkheid en de kracht tot in alle eeuwigheid! Amen' (5:10-11).

Boeken om de Bijbel 2008

